

Makedonija: Metez u Pravoslavnoj crkvi

Author: [IWPR Balkans](#)

Mitropolit velesko-povardarski Jovan optuzen da je u dosluhu sa grckim i srpskim verskim nacionalistima koji zele da oslabe makedonsku crkvu.

Makedonskog mitropolita Jovana optuzili su za izdaju nakon sto je odlucio da prihvati autoritet patrijarha Srpske pravoslavne crkve, SPC, nad Makedonskom pravoslavnom crkvom, MPC.

Jovan, mitropolit Velesa i Povardarja, prvi je makedonski mitropolit koji je, do sada, prihvatio ponudu poslatu svim makedonskim arhijerejima i sveticima 19. juna. U ovom pismu patrijarh Pavle je od njih trazio da prihvate autonoman status unutar SPC.

Makedonska javnost veruje da je mitropolit, prihvatanjem ove ponude, pokazao da je u dosluhu sa grckim i srpskim verskim nacionalistima koji zele da oslabe makedonsku crkvu negiranjem njenog autokefalnog statusa.

"Pokusaj mitropolita Jovana da odvoji deo makedonske crkve i pripoji ga SPC prvi je korak u okviru paklenog plana ovoga srbofila i njegovih mentora", besneo je Branko Gerovski, urednik "Dnevnika" na stranicama ovog dnevnog lista. Autokefalnost, koja oznacava nezavisnost crkve, ima znacaj koji prevazilazi svestenstvo i vernike posto se nezavisna makedonska crkva smatra sustinskim delom makedonskog nacionalnog bica i drzavnosti.

Poziv patrijarha Pavla usledio je posle neuspeha nacrtu sporazuma koji su potpisale komisije makedonske i srpske crkve u Nisu 17. maja ove godine. U nacrtu ovog sporazuma, koji je trebalo da usvoje sinodi obe crkve, predlaze se ukidanje autokefalnog statusa makedonske crkve u zamenu za autonoman status unutar srpske crkve.

Srpski Sinod je prihvatio nacrt sporazuma, ali ga je makedonski odbacio. Petar, mitropolit Australije i Novog Zelanda, Timotej, mitropolit Ohrida i Kiceva kao i Naum iz Strumice su poput mitropolita Jovana podrzali nacrt sporazuma, ali su, za razliku od njega, prihvatili odluku makedonskog Sinoda i ignorisali poruku patrijarha Pavla. Arhiepiskop Stefan iz Ohrida, koji se nalazi na celu MPC, sve vreme je zadrzao neutralnu poziciju u ovom sporu.

Status makedonske crkve je vec dugo sporno pitanje unutar pravoslavne crkve. Uz podrsku komunistickih vlasti, makedonska crkva je jednostrano proglasila autokefalnost 1967. godine. Pre toga, makedonska crkva nije uzivala autonoman status unutar SPC, iako su srpski crkveni velikodostojnici uzurbano ponudili privremenu autonomiju u pokusaju da se sprece proglašenje autokefalnosti MPC.

Episkopi su potom odbacili tu ponudu i odlucili se za autokefalnost koju, medjutim, nikada nisu priznale ostale pravoslavne crkve.

Sve je vise gorcine i gneva u ovom sporu. Oni, koji su bez razmisljanja odbacili nacrt sporazuma, ukljucujuci Kirila, mitropolita Pologa i Kumanova, i Agatangela iz Bregalnice, ukazuju na cinjenicu da mitropoliti koji se zalazu za autonomiju imaju veze sa Grckom i Srbijom. Petar i Timotej su se skolovali na Bogoslovskom fakultetu u Beogradu, a Naum je bio monah na Svetoj Gori.

Mitropolit Jovan, koji ima crni pojas u karateu, studirao je teologiju u Beogradu i Solunu. Neposredno po svom povratku iz Grcke 1996. godine postavljen je za episkopa MPC. Jovan odrzava tesne veze sa brojnim

istaknutim grckim teozozima. Trenutno radi na doktorskoj tezi o pitanju autonomnog i autokefalnog statusa unutar kanona pravoslavne crkve.

Mitropolit Jovan insistira da je njegova odluka isključivo zasnovana na teologiji. "Zaključio sam da je sada pravi trenutak (da se prihvati autonomni status)", izjavio je za bitoljsku televiziju 26. juna. "Neki me optužuju za nacionalnu izdaju i to je možda tako, ali kao episkop svete crkve ja ne mogu da nacionalističke porive pretpostavljam duhovnim interesima. Priznavanje jedne nacije od strane crkve - to je uvek na drugom mestu."

"Kanoni crkve su jedna stvar, a osećanja ljudi su potpuna druga stvar", uzvratilo je profesor Djordji Marjanovic u svojoj redovnoj kolumni u listu "Dnevnik". "U situaciji kada Grčka čak osporava legitimnost naseg imena, razumljivo je što su ljudi ogorčeni zbog odluke episkopa Jovana."

Ovo nije prvi put da je mitropolit Jovan uznemirio svoju pastvu. Pre dve godine premesten je iz bregalnčke episkopije zbog svog nepopustljivog stava po pitanju verske službe i insistiranja da se deo liturgije drži na grčkom jeziku što je uznjulo lokalne vernike. Svestenstvo iz Bregalnice je od tada spominjalo u makedonskim medijima da je episkop Jovan često primao u goste Zorana Janackovica, bivseg sefa srpske državne bezbednosti, koji je 1992. godine postao ambasador u Skoplju.

Tri do četiri hiljade vernika iz episkopije Veles i Povardarje učestvovalo je 25. juna na mitingu protiv mitropolita Jovana. "On pokušava da nas proda Srbima. Ukoliko se odvaja od svih drugih vernika, to je znak da želi da osnaži svoj uticaj", rekla je učiteljica u penziji Lijana Petrova, koja je govorila na ovom skupu.

"Sada on želi da autobusima dovode ljude u Veles na nedeljnu liturgiju u crkvu Svetog Pantelejmona kako bi pokazao da uživa značajnu podršku. Ukoliko se to nastavi, plašim se da može doći do nezelenih posledica jer su mestani veoma iziritirani mitropolitovim ponasanjem."

Medjutim, tokom liturgije sledeće nedelje mitropolit Jovan nije pokazao spremnost da ustukne. Proglasio je sebe svecem poređeci se sa pravoslavnim svecima Atanasijem Velikom i Vasilijem Velikom. Navodno se planira organizovanje novih protesta u ovoj episkopiji.

Strahujući od mogućeg raskola, arhiepiskop Stefan i sestorica drugih episkopa nisu do sada javno iznosili svoj stav o ovom problemu. Medjutim, iza kulisa, Sinod makedonske crkve čini sve što je u njegovoj moći da ublaži ovaj sukob.

Na tajnom sastanku na neimenovanoj adresi u Skoplju 26. juna, Petar, mitropolit Australije i Novog Zelanda, koji je svojevremeno uveo Jovana u MPC, dobio je zaduženje da svog bivseg sticenika i "otpadnika" vrati pod okrilje makedonske crkve.

Pristalice autokefalnosti primećuju, medjutim, da je njihova borba za autokefalan status crkve još uvek nije okončana. Naime, pravoslavne crkve nisu priznale autokefalnost makedonske crkve iz 1967. godine. Za pristalice autokefalnosti sukob sa mitropolitom Jovanom samo je još jedna bitka u dugom ratu za priznanje makedonske crkve.

Zoran Bojarovski je urednik skopskog magazina "Forum".

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/makedonija-metez-u-pravoslavnoj-crkvi>